

Péče o novorozence v prvních dnech života

Narození živého dítěte je jeho úplné vypuzení nebo vynětí z těla matky, jestliže projevuje alespoň jednu ze známek života (dech, akce srdeční, pohyb) a má porodní hmotnost ≥ 500 g nebo < 500 g, přežije-li 24 hodin po porodu. Novorozence musíme ihned po porodu ošetřit, aby například neprochladl.

Péče o fyziologického novorozence v prvních dnech života

Výživa novorozence

- podpora kojení.

Močení

- novorozenci často poprvé močí již po porodu, ale je ještě v normě, pokud se vymočí do 48 hod. po porodu (92 % novorozenců močí do 24 hod., 99 % do 48 hod. po narození);
- objem vyloučené moči je 50–150 ml/kg/den;^[1]
- v prvních dnech je diuréza malá, později stoupá s přísunem potravy.

Vyprazdňování

- mekonium neboli smolka (černá, vazká, bez zápachu) odchází v 94 % do 24 hod. po narození (v 99 % do 48 hod.);
 - přítomnost mekonia v plodové vodě je známkou hypoxie plodu;
- s nástupem kojení se objevuje tzv. přechodná stolice – zelenočerná, řidší;
- stolice plně kojeneho dítěte – žlutá, řidší (jako „míchaná vajíčka“);
 - frekvence je velmi variabilní (např. 10krát za den až jednou za 10 dní);
- novorozenci na umělé výživě mají stolicí zelenou (zelená značí přítomnost redukcujících látek), měli by mít stolicí denně
- u dětí s cystickou fibrózou se vyskytuje mekoniový ileus.

Mekonium.

Ošetřování pupku

- je důležité v prevenci omfalitidy a šíření infekce touto cestou;
- po porodu se podvázaný pupeční pahýl překrývá sterilním mulovým čtvercem;
 - pahýl se buď 3.–4. den chirurgicky snese (dle zvyklostí pracoviště),
 - nebo se nechá zaschnout a spontánně odpadnout;
- pupeční pahýl či pupek se ošetřuje lokálním desinficiens (Iihem, Framykoinovým zásypem, Cutaseptem, chlórhexidinem, 98 % alkoholem; nedoporučují se jodové preparáty).

Novorozenecký screening

- odběr suché kapky krve na screeningovou kartičku;
- screening hyperfenylalaninémie a fenylketonurie, kongenitální hypotyreózy, kongenitální adrenální hyperplazie, cystické fibrózy a dalších dědičných metabolických poruch.

Screening vrozené katarakty

- vyšetření reflexu očního pozadí (tzv. červený reflex) pomocí oftalmoskopu jako screening vrozené katarakty.

Vyšetření sluchu

- v některých porodnicích se provádí screening sluchu novorozenců pomocí vyšetření otoakustických emisí.

Ultrazvukové vyšetření ledvin

- na některých pracovištích se provádí USG ledvin a močových cest jako screening vrozených vývojových vad uropoetického traktu.

Vyšetření kyčlí

- cílem je odhalit vrozenou luxaci a případně včas zahájit její léčbu;
- vyšetření metodou trojího síta (3 po sobě jdoucí kontroly):
 - první vyšetření: v 1. týdnu života, tj. ještě v porodnici – provádí ho pediatr (klinické vyšetření) nebo ortoped (vč. UZ);

- pokud není první ultrazvukové vyšetření provedeno ihned v porodnici, tak se posouvá do 2.–3. týdne věku;
- druhé vyšetření: v 6.–9. týdnu – UZ vyšetření dětským ortopedem;
- třetí vyšetření: v 12.–16. týdnu – dtto;
- novorozence nestahujeme do zavinovaček;
- ohroženější jsou děti rozené koncem pánevním.

Váhová křivka

- průběh váhové křivky je typický:
 - poporodní váhový pokles (10–15 %) – maximum kolem 4. dne života;
 - porodní hmotnosti dosáhne dítě asi 10. dne;
 - týdenní přírůstek v prvním půlroce života je asi 100–200 g.

Podávání vitaminů

- vitamin K – podáváme jako prevenci krvácivé choroby novorozence
 - 1 mg i.m. (*Kanavit*® 1 mg = 0,1 ml) nebo
 - 2 mg p.o. (1 kapka = 1 mg), u plně kojených nutno 1× týdně opakovat 1 mg p.o. do stáří 10–12 týdnů věku^[2]
- vitamin D (*Vigantol*® či *Infadin*®) – donošeným novorozencům podáváme 1 kapku denně, nedonošeným 2 kapky denně, kojencům a dětem 1–2 kapky denně od 2. týdne života min. po dobu 1 roku (u dětí narozených na podzim či v zimě až do jara). 1 kapka obsahuje 500 IU vitaminu D3.
 - lze ho podávat i parenterálně (*Calciferol*® i.m.)^[3]

Odkazy

Související články

- Kardiopulmonální resuscitace novorozence
- Charakteristika novorozeneckého období

Reference

1. MUNTAU, Ania Carolina. *Pediatric*. 4. vydání. Praha : Grada, 2009. s. 3. ISBN 978-80-247-2525-3.
2. Česká neonatologická společnost České lékařské společnosti J.E.Purkyně. *Prevence krvácení z nedostatku vitaminu K (krvácivé nemoci novorozenců) : Doporučené postupy v neonatologii* [online]. ©2010. [cit. 2010-10-26]. <http://www.neonatologie.cz/fileadmin/user_upload/Doporuceni_CNEOS/Vitamin_K_2010.pdf>.
3. BENEŠ, Jiří. *Studijní materiály* [online]. ©2007. [cit. 2009]. <<http://www.jirben.wz.cz/>>.